

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Prætexta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A sitatem, cupiditatumque varietatem, in ea aetate præcipuam commonstrarent. In Jossippo vero puero per versicolorem vestem doctrinarum & virtutum copiam, quæ jam ex ejus indole concipiebatur, intelligit Adamantius. Quod vero lex nostra præcipit, vestem ex duobus textis non induendam, eo respicit, quod minime debeas Christum adorare simul & dæmonas: id enim est abominabile vestimentum. Non vult enim hominem semel Deo dicatum, diabolicis sese immiscere negotiis, neque simul orationibus incantationibusque vacare, & hujusmodi alia, quæ in spiritus contumeliam quotidie fiunt. Neque vetat hoc lex in textis tantum, verum etiam diverſi generis animalia commisceri prohibet, circumcissionem quippe, atque baptismum, ut ait Hesychius, non esse commiscendos.

LINTEA. CAP. XXXVII.

L Intea vestis alba supra ceteras vestes induta, puellaris ætatis indicium fuit, quod eo genere amiculi apud veteres puellæ ante duodecimum annum utebantur. Hinc illud apud Afranium citatur: *Puella non sum, supparo si induta sum.* Vult vero Nonius supparum linteum esse femorale, usque ad talos pendens, dictum quod subtus appareat. Sunt etiam puellares vestes ex Varronis jussu, chlamydes, encobomata, ac parnaces, quas jubet ut puellæ habeant, potius quam togas. Utcumque, longa vestis omnino fœminea est, aut citharædica, de qua Maro:

*Nec non Threïcius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum.*

*Supparum
Nonii.*

Æneid. l. 6

Ita Propertius libro II.

Pythius in longa carmina veste sonat.

FIDES LUBRICA. CAP. XXXVIII.

N Onianum vero supparum adducit in memoriam mihi linteum alterum, quo mulieres hodie passim utuntur domi. Id infra thoracem accingitur, & ad pedes usque propendet, anterioreſque tantum partes velat, vulgo non improprie gremialia vocantur. Habet hoc vestimentum genus hieroglyphicum suum. Nam proverbium est. *Nec mulieri, nec gremio credi oportere.* quod & illa incerti & levis animi sit, & in gremio posita plerumque cum in oblivionem venerit, illis temere, surgentibus, precipit.

*Ad Serbum
ab Erasmo.
Chil. 4. cen-
tur. 4. pro-
verb. 89.*

FIDES LUBRICA. CAP. XXXIX.

S Innum hunc Latini mihi videntur appellasse, quamvis ejus locutionis late patet usus, præsertimque ubi potestatem aut quid fidei creditum significat, ut altero & vigesimo Pandect. lib. Tit. 3. Scævola: *Titio C. do, lego, que mihi pertulit que ideo ei non cavi, quod omnes fortunas, & substantiam, si quam a matre suscepit, in sinu meo habui, sine ulla cautione.*

*Scævola l. 1.
Pandect. 21.
Titulo, de
probationi-
bus.*

PRÆTEXTA. CAP. XL.

P Rætextam nonnulli putant togam fuisse, quæ ad talos usque produceretur, dictam quod in ea purpura prætexeretur. Per eam honorem intelligebant, qui esset cupiam habitus: honestorum enim prætexta erat, ait Pædianus, toga viliorum. Alii nomine hoc purpuream quamdam fasciam valde latam intelligunt, quæ tamen multipliciter plicata in angustum contraheretur, atque ita supra alia vestimenta nunc ab humeris, nunc à pectore in fasciæ modum circumduceretur, nunc ejus capita utrimque ab humeris in pectus demitterentur: cujus generis amicula Romæ plerisque antiquorum statuis inducuntur conspicias. Et in Veneta nobilitate qui togati incedunt, eo omnes amiculi genere utuntur, eo excepto, quod purpurea apud eos in usu non est, sed ex nigra panno plurimum. Purpura enim non nisi magistratibus conceditur, hisque insignioribus. Nuptialibus quoque, & cum primi honores, quos procuratorios vocant, alicui differantur (sunt vero hi sacrarum largitionum præfecti) tunc consanguineis & cognatis & affinibus licet per aliquot dies uti purpura in lætitiæ gratulationisque significatu. Sed admonet me color purpuræ, ut quid in Divinis literis manus coccino præligato sibi velit, exponam: Zaræ manus inquit Judæ filii, quæ se de matris utero porrexit: nulli enim dubium esse id hieroglyphicum, per quod Theologi, ut apud Irenæum est, Judaicum populum simplicibus legis operibus & circumcissionis sanguine insignem, qui prius apparuerit, seque mox retraxerit, loco alteri fratri, qui

*Apud Ven-
tos præ-
texta in u-
sa.*

Idem Ma-
crob. lib. 1.
Sat. cap. 6.
Prætexta
Nonii, &
prætextata
fabula.

qui & ipse in utero matris erat, dato interpretantur, & per Phæa Christianos, qui secundo loco cogniti hæreditatis primigeniæ messem abstulerint. Sed ut Romam repetam, antiquissimum apud Romanos quoque fuit, ut magistratus prætexta uterentur. Nonius quoque ait, prætextam infigne Romanum esse, quod supra tunicas honorati quique fumerent. Et prætextatæ fabulæ dicebantur, ut apud Festum legas, quæ res gestas Romanorum continebant, in quibus scilicet Imperatorum negotia agebantur, Regesque Romani vel Duces inducebantur.

PALMATA, ET TOGA PICTA. CAP. XLI.

Jovis quoque imago tota prætexta insignis dedicabatur, cui & palmatam tunicam, & togam pictam adjiciebant: quo habitu triumphales etiam viri conspici incedebant, ut apud Livium legere est lib. 10. Et apud Juvenalem triumphantem vides in tunica Jovis superbire.

PUDOR. CAP. XLII.

Etas præ-
textata.
Macrob.
ibidem.

Quantum vero pertinet ad pueros, præcipuum prætextæ significatum fuit, ut pudorem indicaret, quem scilicet ætas ea, quæ Prætextata dicebatur, sibi proponere deberet, ejusque rei indicium esse purpureum colorem, unde admonerentur verecundiam in dictis factisque omnibus amandam. Quod si nuptialibus, de quibus apud Catullum, ad aliqua petulantius dicenda adhiberentur, quod id facere liceret prætextæ jure minime violato, eam in id tempus abjiciebant. Hinc pro lascivo sermone atque licentioso, alii qui prætextatum dixere, Sunt vero hæc quæ tangit Seneca, Medea:

Festa dicax fundat convivia Fesceninus.

Ita Catullus:

Nec diu taceat procax Fescenina locutio.

Ea vero qualis sit, ad multos qui subsequuntur, versus explicatur.

MANIPULARIS. CAP. XLIII.

Suetonius
in Augusto
c. 25.
Ordo ma-
nipularis.
Manipulus.

Caliga quoque suum habuit hieroglyphicum, ut scilicet ejus ordinis militem indicaret, qui manipularibus præfectus esset: eo enim calciamenti genere utebantur. Subjecti hi Centurionibus, & Caligati dicebantur, unde apud Tranquillum legas de Augusti facilitate, qui vallares muralesque coronas sæpe etiam Caligatis tribuerit. Inter hos infimæ notæ milites, quia & enutritus, & affidue versatus erat C. Cæsar, qui Tiberio successit in Imperio, ab eo calciamenti genere Caligula vocitatus est. Qui vero esset manipularis ordo, & quo militum numero constaret, quoque signum turma hujusmodi cognosceretur, minime dissimulandum. Apud Livium enim numerus xxx. militum sub manipulo cogebatur, uno quippe vexillo. Manipulus vero præcipue dicitur fasciculus alicujus rei, quia manu capitur. Romulum quippe ajunt manipulos fœni pro vexillis habuisse, quod repente tumultu excitatus, id signi genus prætulit, reque bene gesta, boni inde ominis causa manipulos instituisse.

PENULA. CAP. XLIV.

Imperii o-
men penula
omissa.

Penula militaris vestis, quam cælo pluvio gestare consueverant, quam Horatius solstitio nihil prodesse dicit, Tribunitiæ potestatis insigne fuit. Hadriano autem Tribuno factio, Imperii omen fuisse penulas amissas, quas Tribuni gestare soliti pluvie tempore, Imperatores vero nunquam, ait Spartianus. Potestas vero Tribunitia, quia sacrosancta erat ab Imperatoribus usurpari solita, ut quæ maxima esset pars Regalis imperii, ut apud Vopiscum est.

ZONA. CAP. XLV.

Sed & Ma-
gistratus ex
Authenticis
Justiniani
Imper.
Pontifex
zona præ-
textatus.

Virginitatem per zonam significare tam Græcorum & Latinorum est, quam etiam Hebræorum. Træzeniorum autem virgines zonam Palladi Apaturiæ ante nuptias dedebant, sicuti crines Hippolyto, cui Diomees templam excitarat quod Aurigam in cælo positum Hippolytum crederent. Author Pausanias. Sed nos ad zonam. Denique plerisque locis Divinæ literæ zonam pro fortitudinis hieroglyphico ponunt, eaque Pontificem sacra facturum præcingi jubent. Sed quod variari cum opere plumatili præcipitur, non recte nonnulli pro Plumatili Topiario substituendum putant: multa enim hujus antiquitatis vestigia extant, ab extremis præcipue novi orbis nuper inventis partibus allata, ubi tam indumenta, quam gestamina, scuta etiamnum, & diversi generis vasa pieraque omnia, præstita co-